Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 553
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 28 januari 2021

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) - Onthardingsdoelstelling (2)

De onthardingsdoelstelling, opgenomen in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, wil dat er tegen 2050 20% minder verharding in de open ruimte te vinden is in vergelijking met 2016. 16 procent van de oppervlakte in Vlaanderen is verhard. Dat betekent concreet dat ongeveer 8000 hectare tegen 2050 onthard moet worden. Dat is 250 tot 300 hectare per jaar.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 275 van 23 november 2020 verklaart de minister: "Om in de toekomst nog gerichter te kunnen werken en ervoor te zorgen dat we allen samenwerken om deze globale doelstelling te behalen, wil het departement Omgeving een onderzoek en evaluatie opstarten naar de inzet van het bestaand instrumentarium inzake ontharding. Deze evaluatieopdracht is opgenomen in de voorstellen voor de onderzoeksagenda 2021 en zal lopen van 2021 – 2022. ... Verharding wordt reeds gemonitord via de bodemafdekkingskaarten opgemaakt door Agentschap Informatie Vlaanderen, maar door nieuwe technologie (zoals het gebruik van data van nieuwe satellieten) zal het mogelijk worden om de monitoring actueler te houden en kaarten te ontwikkelen met een hogere detailgraad."

Er werden in 2018 en 2019 twee proeftuinen ontharding gelanceerd. Deze proeftuinen waren testprojecten. Een opschaling naar meer ontharding is nog niet gebeurd. Nagenoeg alle proeftuinen ontharding (speelplaatsen, straten, …) vandaag zijn gesitueerd in niet-openruimtebestemmingen en dragen bij tot een maatschappelijk draagvlak voor ontharding, maar nog niet tot de onthardingsdoelstelling uit het BRV.

Anderzijds blijft het verharden van Vlaanderen doorgaan door o.m. infrastructuurwerken. In het kader van de wegverbreding N42 Wetteren-Zottegem bijvoorbeeld is 120.000 m² bijkomend verharding gepland, waarvan deels waterdoorlatend.

1. Hoe denkt de minister de overgang van onthardingsproeftuinen naar een structureler en systematischer beleid om de 20%-onthardingsdoelstelling in de openruimtebestemmingen uit de strategische visie van het BRV te realiseren?
2. Welke acties onderneemt de Vlaamse overheid om zelf het goede voorbeeld te geven en ontharding te realiseren op het domein van de Vlaamse overheid?
3. In de Blue Deal staan een aantal kapstokken om ontharding te realiseren.

   Welke concrete maatregelen werden afgesproken om te werken aan ontharding?

Graag een duidelijke omschrijving van de maatregeling, het procesverloop en timing en het budget.

4. In 2019 werden een nieuwe bodembedekkingskaart 2015 en afgeleide kaarten aangemaakt.

   Wat is de meest actuele verhardingsgraad? Wanneer is de volgende meting gepland? Zullen deze gegevens ons in staat stellen een evolutie van de verhardingsgraad op te volgen?

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD
op vraag nr. 553 van 28 januari 2021
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

---

1. Op basis van de twee projectoproepen 'Proeftuinen Ontharding' wordt een nieuwe versie van een werkboek ontharding opgemaakt, waarin de belangrijkste 'lessons learned' uit de 44 proeftuinen worden verzameld. Op basis hiervan wordt er nu aan de slag gegaan om structureler beleid uit te werken om de onthardingsdoelstellingen in de openruimte-bestemmingen te realiseren, zoals ingeschreven in de strategische visie van het BRV.

   Ik maak dit jaar verder werk van een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen inclusief beleidskaders waarin ik operationele doelstellingen en acties met betrekking tot ontharding en vergroening zal opnemen.

2. De minister-president gaf in zijn Beleidsnota ICT en Facilitair Management al aan dat in een circulaire economie ook de strijd moet worden aangegaan tegen waterschaarste en -overlast en dat de Vlaamse overheid ook hier het goede voorbeeld moet geven door een veralgemeend gebruik van hemelwaterplannen en te investeren op slimme buffering, gebruik en infiltratie van hemelwater op het openbaar domein en in het eigen vastgoed.

   Zorgvuldig omgaan met water, en in het bijzonder hemelwater, is vervat in het duurzaamheidsinstrument van het Facilitair Bedrijf, GRO. Zorgzaam omgaan met water is tevens een ISO14001-doelstelling.

   In elk bouw- en vastgoedproject van het Facilitair Bedrijf worden criteria en minimale eisen rond hergebruik, buffering, infiltratie, lozing, ... opgenomen in de bestekken, en tegelijk wordt gestimuleerd om het beter (tot uitstekend) te doen. In de gebouwen in beheer van Het Facilitair Bedrijf wordt het verbruik en hergebruik van water opgevolgd en geoptimaliseerd. Dit is ook meegenomen in de richtlijnen rond circulair bouwen. De werkwijze, met toepassing van GRO, wordt aangehouden in alle projecten van Het Facilitair Bedrijf. Parallel zal voor de bestaande grote kantoorgebouwen in beheer bij Het Facilitair Bedrijf, i.h.k.v. het ISO140001 systeem, worden gezocht naar verbetermogelijkheden om nog beter met hemelwater om te springen.

3. In kader van de Blue Deal wordt er een budget van 20 miljoen euro voorzien voor acties gericht op het ontharden en vergroenen van de bebouwde omgeving. Mijn administratie werkt momenteel aan de uitwerking van dit traject en de beleidsverankering die hiermee gepaard gaat, vanuit het programma 'Vlaanderen breekt uit!'. Het project zal gecoördineerd worden door het departement Omgeving, in samenwerking met onder andere de Vlaamse Milieumaatschappij en andere actoren. Ik voorzie om in 2021 een eerste oproep in dit kader te lanceren waarbij zowel ontharding op terrein wordt gerealiseerd als beleidsmatig verankerd binnen de steden en gemeentes. In eerste instantie zal de oproep gericht zijn op de ondersteuning van (boven)lokale initiatieven waarbij ontharding een belangrijk aspect is, maar waarbij de opzet ruimer is. Zo zal er gewerkt worden aan groenblauwe dooradering en het klimaatrobuust maken van steden en gemeentes. De investeringen worden voorzien in 2021 en 2022.

   Met 'Operatie Perforatie' richtten Infopunt Publieke Ruimte en Aquafin zich momenteel al tot openbare besturen en iedereen die mee een stempel kan drukken op de inrichting

van openbare en semi-openbare ruimten. Om lokale besturen te triggeren bestaande openbare ruimte te ontharden, zullen we 'Operatie Perforatie' omvormen tot een mechanisme waarbij Vlaanderen tussenkomt voor onthardingsingrepen van lokale besturen.

Daarnaast maak ik in het kader van de omgevingsvergunning werk van een uitbreiding van de watertoets naar een bredere, integrale water- en droogtetoets waarbij de vergunningverlenende overheid meer informatie krijgt om ook een betere afweging te doen naar verharding, ontharding en hemelwateropvang –buffering uitwerken Daarbij gaat ook aandacht naar het ter beschikking stellen van good practices. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) bereidt de regelgeving in die zin voor, in samenwerking met het departement Omgeving. Relevante stakeholders worden hierbij betrokken.

Via operatie steenbreek wil ik particulieren stimuleren om te gaan ontharden. Een aanzet tot ontharding bij en door particulieren werd reeds gegeven middels de Green Deal tuinen, waar ontharding en minder verharding deel van uitmaken.

Eind 2020 lanceerde ik bovendien een oproep Natte Natuur, waarbij 38 (boven)lokale hefboomprojecten ondersteund worden voor een totaal steunbedrag van 6,2 miljoen euro. Deze projecten realiseren onder andere via ontharding natte natuur realiseren op het terrein. Op die manier worden er koppelkansen benut en wordt onze bestaande natuur versterkt en uitgebreid.

4. De bodemafdekkingskaart (BAK), wordt om de 3 jaar door het Agentschap Informatie Vlaanderen opgemaakt als afgeleid product van de bodembedekkingskaart. Overeenkomstig de meest recente validaties (Agentschap Informatie Vlaanderen i.s.m. Departement Omgeving) bedroeg de afdekkingsgraad in Vlaanderen in 2012 14,33% ± 0,50% foutenmarge. In 2015 bedroeg ze 14,85% ± 0,52% op basis van de rasteroppervlakte uit de Bodembedekkingskaart en de validatie-samples. De geschatte afdekkingsgraad in 2015 is weliswaar hoger dan die in 2012, doch het verschil is – gelet op de betrouwbaarheid van de bepaling – statistisch niet significant.

   Deze cijfers verschillen van eerder gecommuniceerde cijfers als gevolg van een recente verbetering/verfijning in validatie. Het geschatte afdekkingspercentage (op basis van de bodemafdekkingskaart) voor 2018 is nog in opmaak omdat kaart versie 2018 nog niet beschikbaar is. Deze versie zou in de loop van 2021 beschikbaar moeten zijn.

   Meer info over de bodembedekkingskaart en haar afgeleiden:
   https://overheid.vlaanderen.be/bvk-bodembedekking-bodemgebruik-vl.